

забезпечення дотримання норм митного законодавства, а підґрунтям його реалізації виступає система управління ризиками.

Принцип вибіркової означає, що немає необхідності проводити контроль у повному обсязі, тобто перевірку всіх товарів і транспортних засобів. Даний принцип має «демократичне та альтернативне підґрунтя», а застосування тих чи інших способів проведення митного контролю, «ступінь жорсткості» застосовуваних заходів визначаються необхідністю забезпечення дотримання митного законодавства і обставинами кожного конкретного випадку його застосування [3, с. 32]. Аналіз змісту даної норми показує, що законодавець прагне дотримуватись міжнародних стандартів, і насамперед положень Кіотської конвенції, які використовуються багатьма митними службами зарубіжних країн.

Принцип вибіркової виступає також вихідним положенням для формування підходів у здійсненні митного контролю як сервісної функції, що носить профілактичний характер стосовно економічних суб'єктів, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Визначений принцип пронизує практично всі правовідносини, що виникають при здійсненні митного контролю, а основні положення здійснення митного контролю направлені на реалізацію цілей поставлених перед фіскальними органами.

Загалом, концепція митного контролю має базуватись на системі заходів оцінки ризиків, що дозволяє створити ефективну систему точкового контролю етапів митного оформлення, де прогнозується найбільший ризик здійснення правопорушень, що зазіхають на економічну безпеку країни. Принцип вибіркової митного контролю має максимально спростити і скоротити час з дотримання митних формальностей учасникам зовнішньоекономічної діяльності [4, с. 142].

З точки зору забезпечення надійності митного контролю, управління ризиками відображає якісно новий рівень гарантування захисту національних інтересів України, спрощення умов переміщення та скорочення часу на митне оформлення товарів. Запровадження у митну практику вибіркового митного контролю є не лише вимогою часу, але й необхідно умовою досягнення балансу інтересів усіх економічних суб'єктів митних відносин.

Список літератури:

1. Рамкові стандарти безпеки і полегшення світової торгівлі: Багатостороння угода від 01.06.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/976_003.
2. Митний кодекс України: введений в дію Законом України від 13.03.2012 р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
3. Погодина Н.А. Основные принципы проведения таможенного контроля / Н.А. Погодина. // Вопросы экономики и права. – 2009. - № 8. – С. 30-33.
4. Шавшина В.П. Таможенный контроль: взгляд на желаемое, действительное и возможное. / В.П. Шавшина. // Материалы международной научно-практической конференции, 14-15 апреля 2006 года. – Саратов, 2006. – С. 141-142.

Інна ГУЦУЛ

Тернопільський національний економічний університет

АНТИДЕМПІНГОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Держава є таким суспільним інститутом, який відіграє значну роль у ринковій економіці будь-якої країни, оскільки відображає й забезпечує реалізацію загальнонаціональних інтересів, в тому числі у міжнародній торгівлі. Серед об'єктів державного зовнішньоекономічного регулювання особливе місце посідає демпінг та антидемпінгова політика, які були і залишаються предметом обговорень та суперечок під час міжнародних зустрічей.

Питання антидемпінгового регулювання у світових торговельних відносинах висвітлені переважно у працях О.Б. Дем'янюк, С.Г. Осики, В.Т. Пятницького, Л.В. Сабельникова, П.І. Хвойника, Ю.В. Шишкова, О.І. Шниркова, С.Т. Янковського та ін. Серед зарубіжних

авторів, що досліджують зазначену проблематику, слід відзначити Д. Ганінга, Д. Гартена, К. Стігмана, Д. Франкліна, Б. Хокмена та ін.

Демпінг, згідно з національним законодавством, – це ввезення на митну територію країни імпорту товару за цінами, нижчими від порівняльної ціни на подібний товар у країні експорту, що заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару [1].

Стосовно української продукції використовується адвалерні та спеціальні ставки антидемпінгового мита. Найбільшу кількість антидемпінгових розслідувань розпочато щодо української продукції Сполученими Штатами Америки (рис. 1).

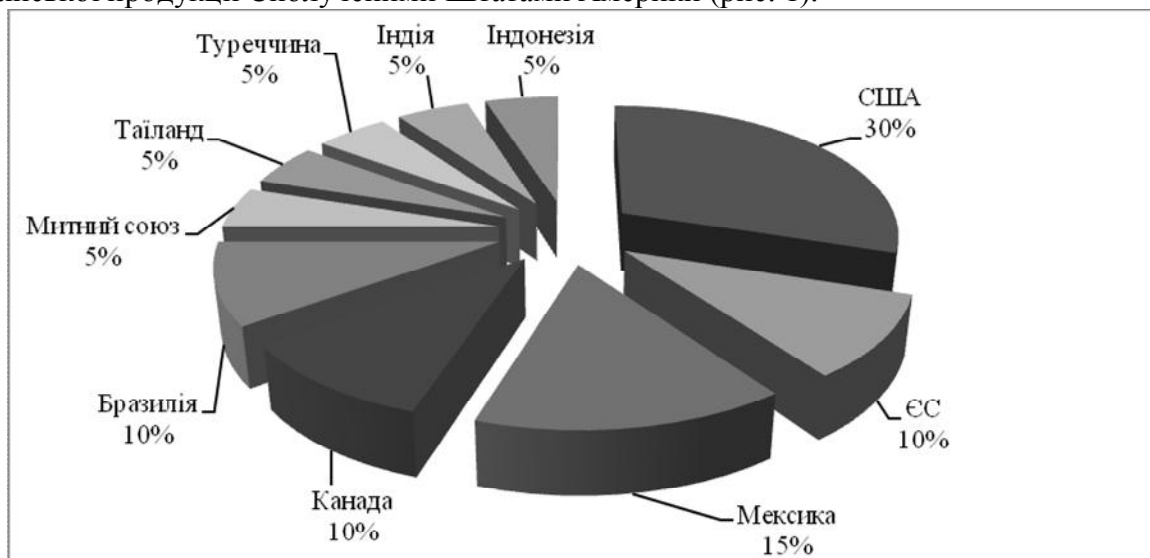

Рис.1. Структура антидемпінгових заходів щодо української продукції у 2014 році
Джерело: складено автором на основі [2]

Найвищу ставку антидемпінгового мита встановлено на експорт українського феросилікомарганцю до США у розмірі 163%. Терміни встановлених антидемпінгових заходів коливаються. Найчастіше держави обмежують імпорту з України прокату гарячекатаного. У 2014 році кількість чинних обмежувальних заходів щодо української продукції становила 20, з них 6 заходів застосовано США. Поряд з цим, варто констатувати, що більше половини всіх розслідувань припадає на продукцію металургійної та хімічної галузей України, переважає при цьому сировинний експорт.

В умовах жорстокої конкурентної боротьби на зовнішніх ринках, українські товари все частіше стають об'єктом антидемпінгових розслідувань, що призводить до закриття для вітчизняних виробників найбільш привабливих ринків збуту. Особливо це стосується конкурентоспроможної продукції металургійної та хімічної галузей вітчизняної промисловості. Українська економіка багато в чому залежить від експортних надходжень, зокрема в металургійній галузі. За оцінками експертів саме вигідна кон'юнктура на світових ринках металопродукції викликала економічне зростання в Україні, і саме металургійна галузь найбільше потерпає від антидемпінгового переслідування. Тому проблема антидемпінгового переслідування і застосування відповідних заходів проти українських виробників є досить важливою. Український уряд намагається запобігти застосуванню антидемпінгових заходів за допомогою наступних заходів: проведення переговорів щодо збільшення квот для українських експортерів; прийняття відповідних нормативних актів (щодо недопущення вжиття антидемпінгових заходів відповідними державними органами іноземних держав щодо експорту з України чорних металів, щодо запобігання експорту товарів походженням з України за цінами, що можуть розглядатися як демпінгові, та врегулювання торговельних спорів тощо); інформаційна підтримка підприємств, що відносяться до галузей з підвищеним ризиком застосування антидемпінгових заходів (чорна металургія) тощо.

Таким чином, для зменшення або уникнення ініціювання антидемпінгових розслідувань проти української продукції на загальнодержавному рівні доцільно на науковій основі здійснювати прогнозування порушення антидемпінгових процедур проти вітчизняної продукції тих галузей, які найбільше потерпають від антидемпінгових заходів, на основі аналізу динаміки внутрішнього виробництва, попиту, споживання, експорту з урахуванням даних про потужності та номенклатуру підприємств тощо в контексті взаємозв'язку з прогнозами розвитку світової, регіональної та галузевої економіки [3, с. 79].

Поряд з цим, для активнішої участі українських суб'єктів господарської діяльності в антидемпінгових розслідуваннях слід ретельно вивчити міжнародне законодавство, усунути суперечності у внутрішньому законодавстві України та гармонізувати процедури антидемпінгових заходів до позитивів світової практики.

Список літератури:

1. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22 грудня 1998 р. № 330-XIV (поточна редакція за станом на 11.08.2013) / [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/330-14>
2. Антидемпінгові, спеціальні та антисубсидійні розслідування: статистична інформація / [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=48272
3. Дем'янюк О.Б. Демпінг та антидемпінг у захисті економічних інтересів / О.Б. Дем'янюк // Галицький економічний вісник. – 2011. – №2(31). – С.75-80

Олександр ДЗЮБЛЮК

Тернопільський національний економічний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО РЕЗЕРВУВАННЯ В СИСТЕМІ ЗАХОДІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: ДОСВІД ЄЦБ

Одним із найбільш важливих інструментів монетарного регулювання економіки, що є у розпорядженні центральних банків, можна вважати мінімальні обов'язкові резерви. Суть механізму їхнього застосування полягає у встановленні для комерційних банків обов'язкової норми ресурсів у процентному відношенні від величини залучених пасивів, які комерційні банки зобов'язані зберігати в центральному банку. У пошуках варіанту впливу на масштаби банківських інвестицій у економіку і стан грошового обігу країни через величину ліквідних резервів комерційних банків центральним банкам був потрібен механізм, визначальною ознакою якого була б передбачуваність монетарного впливу на величину і динаміку вказаних параметрів. Таким механізмом і стали мінімальні резервні вимоги.

Хоча в економіках, що розвиваються і перехідних економіках, резервні вимоги відіграють більш різноманітну роль, ніж в промислово розвинутих країнах, проте можна спостерігати чіткі тенденції до уніфікації резервування. Більшість країн прагнуть мінімізувати обов'язкові резерви і не покладатися на них як на активний інструмент грошово-кредитної політики. З розвитком національних фінансових ринків і їх інтеграції в міжнародну фінансову систему центральні банки мають наміри поступово знижувати резервні зобов'язання до рівня вимог розвинених країн. Особливо це стосується країн Центральної і Східної Європи, які поступово інтегруватимуться в зону євро. У числі інших заходів претендентам на членство в євросоні буде необхідно привести внутрішні резервні вимоги відповідно до стандартів Європейського центрального банку.

Необхідність розробки адекватних заходів впливу на функціонування банківського сектора і грошової сфери нашої країни визначають потребу удосконалення наявного у Національного банку інструментарію монетарного регулювання економічних процесів, провідну роль у складі якого все ще відіграють мінімальні обов'язкові резерви. З таких позицій слід вважати необхідним акцентування уваги на необхідності вивчення досвіду їхнього застосування у практиці центральних банків розвинутих країн – передусім ЄЦБ.